

Studieplan for Bachelorstudium i innovasjon og prosjektledelse (2012–2015)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 180

Studiets varighet: 3 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Høgskolen i Østfold, Fredrikstad og Halden. Mer informasjon om studiested framgår av emnebeskrivelsene.

Kontakt

Studieveileder: Natalie Tvette Isaksson

Telefon: +47 696 08 143

E-post: studier@hiof.no

Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studiet gir unike utviklingsmuligheter gjennom å fremme skaperglede og handlingskraft. Studentene tilføres lidenskap og vinnerinstinkt som vil være til stor nytte i arbeidslivet.

Studiet er næringslivsrettet og fungerer ypperlig for de som raskt ønsker å komme i posisjon for å ta ansvar enten i en krevende jobb, eller i egen bedrift. Både næringsliv og offentlig forvaltning er i stadig endring og omstilling. Behovet er derfor stort hva gjelder kunnskaper og ferdigheter innen innovasjon og prosjektledelse. Nyskaping og entreprenørskap i nye og eksisterende virksomheter er nøkkelen til utvikling av produkter og tjenester, og dermed økt verdiskaping i samfunnet. Behovet for endringskompetanse framgår også av regjeringens strategiske plan.

Målet med studiet Bachelor i Innovasjon og prosjektledelse er å utdanne yrkesutøvere som behersker innovasjon og prosjektledelse og dermed kan bidra til økt verdiskaping gjennom entreprenørskap både i nye og eksisterende virksomheter.

Høgskolen samarbeider med Stiftelsen Østfoldforskning og innen Oslofjordalliansen (Universitetet for miljø- og biovitenskap, Høgskolen i Buskerud og Høgskolen i Vestfold). Det tette samarbeidet med næringslivet i regionen skjer både gjennom forelesere fra næringslivet og studentprosjekter i bedrifter.

Programmets emneportefølje består av emner fra både Avdeling for ingeniørfag i Fredrikstad (150 studiepoeng) og Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag i Halden (30 studiepoeng).

Hva lærer du?

Grad/tittel ved bestått studium

Etter fullført og bestått studium oppnår studentene graden *Bachelor i innovasjon og prosjektledelse*.

Studiets læringsutbytte

Kunnskaper

Kandidaten har:

- bred kunnskap om innovasjons- og entreprenørskapsutvikling i eksisterende og etablerte virksomheter
- grunnleggende kunnskap om organisasjons- og prosjektstrukturer for innovasjon og entreprenørskap
- kjennskap til næringsliv og offentlig virksomhet
- kunnskap om bruk av informasjonskilder og referanseteknikk

Ferdigheter

Kandidaten har:

- kompetanse til å drive, styre og lede innovasjons- og entreprenørskapsutvikling
- kompetanse til effektivt, målrettet og selvstendig å kunne tilegne seg nye kunnskaper og ferdigheter - både gjennom tverrfaglig samarbeid og ved hjelp av søk etter faglig relevant og kvalitetssikret informasjon
- kompetanse til å drive resultatorienterte prosjekter

Generell kompetanse

Kandidaten:

- er resultatorientert og selvstendig
- takler utfordring og press
- har grunnlag for forståelse av vitenskapsteori og metode
- har innsikt i relevante etiske krav knyttet til innovasjon og prosjektledelse

Opptak

Generell studiekompetanse/realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

1. studieår: grunnleggende innovasjons- og prosjektemner, enkelte økonomi- og matematikk-/statistikkemner og tverrfaglig prosjekt som arbeidsform
2. studieår: videre fordyping i innovasjons- og prosjektemner, risikoledelse og logistikk
3. studieår: spesialisering i produktutvikling, innføring i markedsføring og bacheloroppgave

Undervisningen gis ved studiestedene Fredrikstad (150 studiepoeng) og Halden (30 studiepoeng).

Undervisningen i innovasjons- og prosjektfagene er knyttet tett opp til forskermiljøene i regionen gjennom lærernes forskningsprosjekter, ved at forskere utenfor institusjonen bidrar i undervisningen og at studenter i noen grad kan knyttes til forskning gjennom sine prosjektarbeid.

Organisering og læringsformer

Studieprogrammet er i stadig utvikling og speiler på mange måter samfunnsutviklingen. Gjennom undervisningsopplegget tilegner studentene seg en utpreget løsningsorientert holdning.

Mange av oppgavene som studentene skal igjennom i løpet av studiet er teambaserte. Studenten skal innta ulike roller og får innføring i hvordan man jobber effektivt i team.

Studentene skal løse mange utfordrende oppgaver i løpet av studiet. Disse kan gjennomføres både i innland og utland.

I studiet benyttes i stor grad prosjektbasert undervisning med veiledning og seminar hvor studentene presenterer eget arbeid. I løpet av studiet skal studenten utvikle kompetanse innen vitenskapsteori og metode. Samarbeid med næringslivet i regionen er sentralt i undervisningen.

For fleksibilitet i undervisningen kan videokonferanse eller lignende benyttes.

Bruk av bibliotek

Biblioteket bidrar til å utvikle studentens informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant og faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene tilbud om biblioteksundervisning, der målet er at de skal kunne søke i norske informasjonskilder, ha kjennskap til internasjonale databaser og kunne vurdere kvalitet på informasjon. Det vil også bli undervist i referanseteknikk. Omfang og forventet læringsutbytte av bibliotekets undervisning finner man under de aktuelle emnebeskrivelsene, knyttet til emnets kunnskapsmål, ferdighetsmål og generell kompetanse.

Bruk av IKT

Høgskolen har egne datarom for studentene, og det forventes at studenten har ferdigheter i tekstbehandling.

Fronter brukes som elektronisk læringsplattform, og det forventes at studenten selv tar ansvar for å holde seg oppdatert i forhold til undervisningsmateriell og informasjon som legges på nettet.

Arbeidskrav

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen, og er beskrevet nærmere i emnebeskrivelser og undervisningsplaner.

Arbeidskrav som ikke er utført eller innlevert til frist gitt i undervisningsplan, eller etter avtale med faglærer, vil ikke bli godkjent.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Studenters deltagelse i ansattes FoU-prosjekter kan gjennomføres ved oppgaver knyttet til aktuelle tema i studiet og/eller i studiets bacheloroppgave (30 studiepoeng) i 6. semester.

Avdeling for ingeniørfag har følgende definerte satsningsområder for forskning og utvikling FoU:

- Energi og miljø
- Materialteknologi
- Innovasjonsprosesser

Internasjonalisering

Studentene kan velge å ta bachelorprosjekt ved en samarbeidende institusjon i utlandet. Utvekslingen bør ha en varighet på minimum 3 mndr.

Høgskolen i Østfold har følgende aktuelle samarbeidspartnere:

- Frankrike: L'université d'Orléans - IUT de l'Indre
- Spania: La Universidad de Castilla-la Mancha
- Italia: Istituto di Radioastronomia, Bologna
- USA: University of North Dakota
- Kina: Shijiazhuang University of Economics
- Australia: Queensland University of Technology (QUT)

Mer informasjon finnes her: <http://www.hiof.no/nor/avdeling-for-ingeniorfag/internasjonisering?lang=nor>

Internasjonale studenter med en bachelor innenfor relevante fagområder (teknologi-, helse- eller kulturfag) kan oppnå graden Bachelor i Innovasjon og prosjektledelse gjennom å ta et sett av utvalgte emner i studieprogrammet.

Avdelingens internasjonale koordinator, Hong Wu (hong.wu@hiof.no) kan kontaktes for nærmere informasjon.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengige av studentenes tilbakemeldinger og at studentene deltar i evaluering av studiene. Det gjennomføres evalueringer (EVA) på forskjellig nivå og områder:

EVA 1:

evaluering av studiemiljøet, som iverksettes av høgskolens læringsmiljøutvalg.

EVA 2:

evaluering av studentens erfaring med eget studieprogram, som iverksettes av høgskolens studiekvalitetsutvalg.

EVA 3a:

evaluering av de enkelte emner, som iverksettes av emnekoordinator

EVA 3b:

fortløpende evaluering av lærers undervisning i emnet, som iverksettes av lærer

Studieprogrammets koordinator arrangerer jevnlig møter hvor studieprogrammets lærere og klassetillitsvalgte melder saker til diskusjon. Det skrives referater fra møtene med kopi til dekan og studieleder.

Tilbakemelding underveis

Studenten får tildelt en kontaktperson ved studieprogrammet som gir faglig veiledning og følger studieprogresjonen til studenten gjennom regelmessige samtaler.

Vurdering

Før studenten kan fremstille seg til eksamen må eventuelle arbeidskrav være godkjent.

Det benyttes ulike vurderingsformer i studiet og studentene blir vurdert både individuelt og i gruppe. Eksamensformer varierer og skal være egnet til å måle forventet læringsutbytte for studentene. Det gis en samlet karakter i det enkelte emnet. I de tilfeller hvor det er deleksamener i et emne må begge deleksamener være bestått for at kandidaten skal få emnet bestått. Se det enkelte emnet for detaljert informasjon om sluttvurdering.

I hovedsak benyttes bokstavkarakterer på en gradert skala fra A - F, hvor A er beste karakter, E er dårligst beståtte karakter og F betyr "ikke bestått".

I enkelte emner kan karakteren Bestått/Ikke bestått benyttes, dette vil i tilfelle fremgå av emnebeskrivelsene.

Litteratur

Litteraturlister som er publisert for emner frem i tid kan bli oppdatert før undervisningsstart. Oppdatert litteraturliste vil være tilgjengelig i emnebeskrivelsene ved semesterstart.

Jobb og videre studier

Bachelor i Innovasjon og prosjektledelse gir flere muligheter til arbeid, avhengig av interesse og fordypning i studiet. Du vil kunne etablere egen virksomhet (gründer), arbeide som produktutvikler, prosjektleder og leder på ulike nivå i etablerte virksomheter.

Bachelorgraden kan også danne basis for videre masterstudier, som for eksempel Master i Entreprenørskap og innovasjon ved Universitetet for miljø og biovitenskap, NTNUs Entreprenørskole, The Master of Science in Innovation and Entrepreneurship ved Norwegian Business School (BI), eller ved andre universiteter i inn- eller i utland.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Synnøve Narten, 22.06.2012

Studieplanen er revidert

Studieleder Elin Gunby Kristensen, 17. juni 2012

Studieplanen gjelder for

2012-2015

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2012

Obl. emner, innovasjon og prosjektledelse

IRI14012 · Del 1 av 2
Produktutvikling

IRI10012 · Del 1 av 2
Innovasjonsteknikk

IRI12512 · Del 1 av 2
Kreativitet og entreprenørskap

SFB10312
Innføring i bedriftsøkonomisk analyse

10 stp

IRI14512 · Del 1 av 2
Prosjektledelse 1

Vår 2013

Obl. emner, innovasjon og prosjektledelse

IRI14012 · Del 2 av 2
Produktutvikling

10 stp

IRI10012 · Del 2 av 2
Innovasjonsteknikk

10 stp

IRI12512 · Del 2 av 2
Kreativitet og entreprenørskap

10 stp

IRI13511
Grunnleggende matematikk og statistikk

10 stp

IRI14512 · Del 2 av 2
Prosjektledelse 1

10 stp

Høst 2013

Obl. emner, innovasjon og prosjektledelse

IRF23012 · Del 1 av 2
Studentbedrift

IRI21012 · Del 1 av 2
Systemtenkning og innovasjon

IRI15513
Bærekraftig innovasjon

10 stp

IRI24513 · Del 1 av 2
Prosjektutvikling

IRI23013 · Del 1 av 2
Organisasjonsutvikling

Vår 2014

Obl. emner, innovasjon og prosjektledelse

IRF23012 · Del 2 av 2
Studentbedrift

10 stp

IRI21012 · Del 2 av 2
Systemtenkning og innovasjon

10 stp

IRI24513 · Del 2 av 2
Prosjektutvikling

10 stp

IRI23013 · Del 2 av 2
Organisasjonsutvikling

10 stp

IRI22511
Helhetlig og integrert risikoleidelse

10 stp

Høst 2014

Obl. emner, innovasjon og prosjektledelse

IRI30013
Innføring i markedsføring

10 stp

IRM35512
Produktutvikling 2

10 stp

IRE31013
Prosjekt - velferdsteknologi

10 stp

Vår 2015

Obl. emner, innovasjon og prosjektledelse

IRI37513
Bacheloroppgave med vitenskapsteori og metode

30 stp

IRI14012 Produktutvikling (Høst 2012–Vår 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Stuedsted: Fredrikstad

Emneansvarlig: Hong Wu

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Undervisningssemester

1. og 2. semester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper:

Studenten skal ha

- teoretisk og praktisk forståelse for hva som påvirker et produktutviklingsforløp innen produksjon, tjenester og næringsvirksomhet i offentlig og privat sektor

Ferdigheter:

Studenten kan

- gjennomføre egendefinerte praktiske produktutviklingsprosjekter
- vise evne til selvstendig og kritisk vurdering gjennom anvendelse av kunnskap innenfor emnet

Generell kompetanse:
Studenten

- vurderer egne og andres produktutviklingsforløp i et kritisk perspektiv med fokus på miljø, mellommenneskelige og tekniske utfordringer
- viser forståelse for utfordringer i gjennomføringen av et produktutviklingsforløp

Innhold

Studenten lærer om ulike produktutviklingsmetoder og anvendelse av denne kunnskapen i utviklingen av et ferdig produkt, og får inngående kjennskap til forhold som påvirker en produktutviklingsprosess.

Produktutvikling er definert ut fra et læringsperspektiv, og setter fokus på produktutviklingens kjerne som handler om å få til et godt samspill mellom deltakere, kunnskap og teknologi.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger kombineres med bedriftsbesøk, gjesteforelesninger, veiledning, praktisk prosjektarbeid i grupper og egenstudier. Gruppearbeid er hovedarbeidsformen. Det kreves stor selvstendighet fra studenten og det er praktisk prosjekt-pedagogikk som er inspirasjonen til den pedagogiske plattformen som benyttes i emnet. I tillegg er det en problembasert tilgang som benyttes i prosjektarbeidet og dermed en forutsetning at det tas utgangspunkt i virkelige problemstillinger i prosjektarbeidet.

Undervisning kan gis på engelsk etter behov og prosjektrapporter samt eksamensspråk kan da kreves på engelsk.

Praksis

Ingen praksis.

Det kombineres (avtales nærmere og med forbehold om endring) med en rekke bedriftsbesøk med industriell/næringslivsrelatert og tema/casebasert gjesteforelesninger.

Undervisning kan gis på engelsk etter behov og prosjektrapporter samt eksamensspråk kan da kreves på engelsk.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Ett individuelt refleksjonsnotat/analyse
- Tre gruppeinnleveringer av prosjektrapporter med beskrivelse av gjennomføringen av produktutviklingsprosjekter

Eksamen

Mappevurdering (gruppe) og muntlig eksamen (individuell)

Gruppen leverer mappe med bearbejdede arbeidskrav innen gitt dato.

Individuell høring - 20 minutter - i mappens innhold.

Mappen må være vurdert til karakteren bestått før kandidatene kan avlegge muntlig eksamen.

Muntlig eksamen karaktersettes etter karakterskala A-F.

Evaluering av emnet

I henhold til avdelingens prosedyre Studentevaluering av emner og undervisning (EVA 3 a og b).

Litteratur

Endringer i litteraturlisten må påregnes grunnet utviklingen i faget. Dette innebærer at ny litteratur kan komme inn til erstatning for eldre litteratur.

Obligatorisk litteratur:

Ulrich, Karl T. and Steven D. Eppinger (1-5 edition) "Product Design and Development". McGraw-Hill Education. <http://www.ulrich-eppinger.net/>

MIT Open courseware: <http://ocw.mit.edu/index.htm>

Støttende litteratur:

Product Design: 'A Practical Guide to Systematic Methods of New Product Development' Mike Baxter, Edition: reissue, illustrated, Utgitt av CRC Press, 1999, ISBN 0748741976, 9780748741977, 308 sider

Utdelt lesematerialer under forelesning

IRI10012 Innovasjonsteknikk (Høst 2012–Vår 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Studiested: Fredrikstad

Emneansvarlig: Gunnar Andersson

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er obligatorisk for Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskapsmål:

- Studentene skal ha en forståelse for nødvendigheten av innovasjon og kontinuerlig forbedring for effektiv verdiskaping i forskjellige bedrifter og virksomheter.
- Studentene skal ha innsikt i hva som fremmer og hemmer innovasjon.

Ferdighetsmål:

- Studentene skal ha kompetanse i å benytte et sett metoder, teknikker og modeller for å gjennomføre innovasjon/utviklingsprosjekter.

- De skal være i stand til å løse innovasjons- og utviklingsoppgaver på en systematisk og effektiv måte
- Studentene skal ha utviklet en kompetanse i å nå felles mål gjennom teamarbeid.

Generell kompetanse:

- Utvikle studentenes forståelse for interessentenes medvirkning i utviklingsprosessen for å skal bærekraftige resultater.

Innhold

Innholdet i emnet er et praktisk utviklingsarbeid organisert som prosjekt i en samarbeidsbedrift/-prosjekt eller virksomhet. Det legges vekt på systematiske og effektive arbeidsmetoder i prosjektarbeidet. Prosjektoppgaven består i å undersøke muligheten for å forbedre utviklingsfunksjonen i bedriften. Oppgaven er begrenset til analysedelen av utviklingsprosessen.

Gruppene analyserer utviklingsfunksjonen gjennom metoder og teknikker fra teoriundervisningen. Arbeidet skal resultere i en analyserapport som inneholder en diagnose av utviklingsfunksjonen og forslag til forbedringer. I prosjektet legges det vekt på å innarbeide god dokumentasjonspraksis og det motiveres til bruk av bibliotekjenester og IT plattform som verktøy i prosjektarbeidet.

De viktigste elementene i emnet er:

- Verdiskaping og bedriftsutvikling
- Modeller i innovasjonsutviklings- og prosjektarbeid
- Uviklingsprosessen i UNIC-manual
- Strategisk valg for innovasjon
- Analyseredskap

Undervisnings- og læringsformer

Det undervises i emnet over hele studieåret. Undervisningen organiseres i blokker.

Undervisningen er basert på prinsippet «learning by doing» der forelesninger blir kombinert med selvstudier og praktisk prosjektarbeid organisert i en samarbeidsbedrift, med analyse av utviklingsfunksjonen og planlegging av utviklingsarbeid i samarbeidsbedriften.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Analyserapport fra prosjekt
- Deltakelse i praktisk prosjektarbeid i en samarbeidsbedrift/virksomhet

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Deleksamen 1: Høst (vektes 50%)

Mappen består av følgende elementer:

4 prosjektinnleveringer som leveres i løpet av emnet

Deleksamen 2: Vår (vektes 50%)

Individuell muntlig eksamen i presentasjon av analyserapport (presentasjon på ca. 15 minutter fulgt av ca. 10 minutter med spørsmål fra sensor).

Det benyttes karakterskala A-F der A er beste karakter og F er "ikke bestått".

Evaluering av emnet

I henhold til avdelingens prosedyre Studentevaluering av emner og undervisning (EVA 3 a og b)

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert våren 2012. Det tas forbehold om endringer før studiestart.

Morris, L. (2006). Permanent innovation?: the definitive guide to the principles, strategies, and methods of successful innovators. Walnut Creek Calif: InnovationAcademy.

Ulrich, K. (2004). Product design and development (3rd ed.). Boston: McGraw-Hill/Irwin. (alle utgaver kan brukes)

Liker, J. K. (2004). The Toyota way?: 14 management principles from the world's greatest manufacturer. New York: McGraw-Hill.

Kompendium:

UNIC-GRUPPEN Lars Kirkegård - Diagnose på utviklingsfunksjonen. - UNIC-notat 2, Bedriftsøkonomens forlag

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:39:46

IRI12512 Kreativitet og entreprenørskap (Høst 2012–Vår 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Studiested: Fredrikstad

Emneansvarlig: Sissel Larsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk for Bachelor i innovasjon og prosjektledelse

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Ingen

Undervisningssemester

1. og 2. semester for bachelorstudiet i Innovasjon og prosjektledelse

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper:

Studenten skal:

- ha god innsikt i hvordan kreative prosesser og teamarbeid kan bidra til entreprenørskap, utvikling og omstilling i virksomheter
- ha prosjektutviklingskompetanse for å kunne lede og ta vare på mulige innovasjoner i forskjellige organisasjoner
- kunne begrunne, gjennomføre og vurdere prosjekter

Ferdigheter:

Studenten skal

- ha utviklet forståelse for kreative prosesser og entreprenørielle tankesett som kan gi god innsikt i innovasjon, utvikling og fornying ut fra et ledelseperspektiv.
- vise forståelse for betydningen av nettverkssamarbeid med virksomheter

Generell kompetanse:

Studenten har

- utviklet holdninger til risikovillighet i tilknytning til entreprenørskap og innovasjon, samt endrings og utviklingskompetanse

Innhold

Emnet er delt i **2 moduler**, hvor følgende tema vil bli berørt:

Teambygging og kreativitet (vektes tilsvarende 1/2):

- Team som redskap for utvikling og læring
- Motivasjon
- Kommunikasjon og transaksjonsanalyse TA
- Skapervillig og visjonær
- Kreative ide-utviklingsfaser
- Akademisk skriving

Entreprenørskap (vektes tilsvarende 1/2):

- Fornylse og utvikling - Lederens ideologiske kompetanse
- Tverrfaglighet
- Nettverk
- Mulighetsanalyse
- Entreprenørielle case

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er organisert i blokker.

Arbeidsformen i de to modulene veksler mellom lærerledet undervisning, individuelt arbeid, gruppearbeid og selvstudier. Studentmedvirkning er vesentlig i forhold til innholdskomponenter, semesterplan og vurdering. Arbeidet tar utgangspunkt i studentdefinerte problemstillinger innenfor de ulike emner som belyses gjennom teori, praksisnære studier og egne erfaringer. Det vil inngå case-studier innenfor hver modul.

Veiledning vil inngå innenfor hver modul som en obligatorisk del.

I tillegg til praktiske støttefunksjoner, som for eksempel utlån av videokamera, skal biblioteket i egenskap av informasjonssenter integreres i prosjekt og undervisning. Fokus på informasjonssøk og litteratur er sentralt i studiet.

Selvstudier og egenaktivitet kreves, både i tilrettelagt undervisning ved høgskolen og i praksis-/yrkesfeltet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Teambygging og kreativitet:

- Delta i praktisk teamarbeid i ide-utvikling med loggføring.
- Skriftlig rapport som inneholder teori og metode, og skrives i henhold til retningslinjer for skriftlige arbeider, med et omfang på 10 sider.
- Delta i obligatorisk veiledning.

2. Entreprenørskap:

- Delta i praktisk prosjekt i team.
- Skriftlig rapport som inneholder teori og metode, og skrives i henhold til retningslinjer for skriftlige arbeider, med et omfang på 10 sider.
- Delta i obligatorisk veiledning.

Eksamen

Deleksamen 1 høst (vektes 50 %):

Kreativitet: Individuell muntlig presentasjon av teamarbeid (presentasjon på ca. 15 minutter fulgt av ca. 10 minutter med spørsmål fra sensor).

Deleksamen 2 vår (vektes 50 %):

Entreprenørskap: Individuell muntlig presentasjon av praktisk prosjekt (presentasjon på ca. 15 minutter fulgt av ca. 10 minutter med spørsmål fra sensor).

Hver deleksamen gis individuell bokstavkarakter A til F, der F er ikke bestått.

Evaluering av emnet

I henhold til avdelingens prosedyre Studentevaluering av emner og undervisning (EVA 3 a og b).

Litteratur

Morten Levin og Monica Rolfsen (2010) Arbeid i team : Læring og utvikling i team. Bergen, Fagbokforlag

James.-P.Lewis (2002) Working Together

Larsen Rolf-Petter(2008) : Å forstå seg selv og andre. Innføring i transaksjonsanalyse

Edward De Bono, 2008, Six Thinking Hats, pp 192, Penguin Books Ltd, Describes a method for stimulating creative processes

SFB10312 Innføring i bedriftsøkonomisk analyse (Høst 2012)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Egil Norvald

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

- Obligatorisk emne i bedriftsøkonomi årsstudium.
- Obligatorisk emne i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon.
- Obligatorisk emne i bachelorstudiet i regnskap og revisjon
- Obligatorisk emne i bachelorstudiet i informasjonssystemer.
- Obligatorisk emne i bachelorstudiet i innovasjon og prosjektledelse.
- Valgfritt emne for andre studieprogram.

Undervisningssemester

- Bedriftsøkonomi, årsstudium: 1. semester (høst).
- Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon: 1. semester (høst).
- Bachelorstudiet i regnskap og revisjon: 1. semester (høst).
- Bachelorstudiet i informasjonssystemer: 3. semester (høst)
- Bachelorstudiet i innovasjon og prosjektledelse: 1. semester (høst)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidatene har **kunnskap** om hvordan virksomheter finansieres, er i stand til å vurdere nye investeringer, kan analysere inntekter og kostnader, vet hvordan økonomiske styringsverktøy brukes og kan utarbeide og analysere regnskap.

Generelt har kandidatene forståelse for bedriften, bedriftens mål og dens plass i det økonomiske system.

Ferdigheter

Kandidaten har følgende **ferdigheter**:

- Kan bygge en forretningsplan og med utgangspunkt i den drøfte bedriftsøkonomiske problemstillinger utfra teori og tenkt forretningsplan
- Kan skrive et selvstendig notat knyttet til tematiske problemstillinger
- Kan anvende kilder
- Kan presentere økonomiske data og komme med anbefalinger
- Kan dokumentere arbeidet i en skriftlig rapport som tilfredsstillende kriteriene for et vitenskapelig arbeid.

?

Generell kompetanse:

Studenten kan

- arbeide selvstendig og i samarbeid med andre i et forretningsprosjekt basert på en faglig problemstilling
- diskutere konstruktivt faglige problemstillinger
- planlegge og gjennomføre oppstart og gjennomføring av en forretningsplan utfra bedriftsøkonomiske analyser.
- forfatte et selvstendig skriftlig arbeid i gruppe eller individuelt..

Innhold

- Bedriften og dens plass i det økonomiske system
- Bedriftens informasjons- og styringssystemer
- Inntekts- og kostnadsteori
- Markedsformer
- Lønnsomhetsstyring gjennom kalkulasjon
- Selvkost og bidragskalkulasjon
- Kontroll med faste kostnader (ABC)
- Regnskapsrapportering
- Budsjettering
- Likviditetsstyring
- Enkel investeringsanalyse.

Undervisnings- og læringsformer

Organisering:

Studentene blir organisert i grupper. Hver gruppe fungerer som en "liten bedrift" med en "daglig leder" og fem til seks "medarbeidere". Studentene må søke stillinger som daglig leder og medarbeider i bedriftene. De som ikke ønsker eller ikke har anledning til å jobbe i en bedrift sammen med andre, kan etablere "enkelpersonsforetak" i henhold til det pedagogiske opplegget og etter avtale med emneansvarlige.

Alle "bedriftene" blir underlagt et "konsernstyre" hvor faglærere/veiledere og de daglige lederne sitter. "Konsernstyret" har møte én gang pr. uke og blir oppdatert på faglige og organisatoriske utfordringer. Arbeidsoppgaver og arbeidsformer blir diskutert. Møtene er åpne for alle studenter, men det er møteplikt for de daglige lederne. En sammenfatning av det som drøftes på konsernstyremøtene blir lagt ut på den elektroniske læringsplattformen.

Læringsformer:

Emnet vil gjennomføres som utfordringsbasert læring: Utfordring - datainnsamling - teoretisk refleksjon - presentasjon - rapportskrivning.

Utfordring: De forskjellige temaene drøftes i konsernstyret og defineres med utgangspunkt i faglitteraturen.

Datainnsamling: studentene i de enkelte bedriftene skal søke, under veiledning, aktuelle kilder for å skaffe seg nødvendig informasjon over temaet.

Teoretisk refleksjon og presentasjon: Temaene skal presenteres og diskuteres med andre "bedrifter".

Rapportskrivning: Den teoretiske refleksjon sammen med innspill på presentasjonen skal sammenfattes i en rapport.

Gjesteforelesere vil bli benyttet i enkelte temaer.

Det vil gis kontinuerlig veiledning fra faglærere i forbindelse med gruppearbeider, i møter med gruppeledere og i møte med gruppene, via e-post og telefon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Individuell midtsemesterprøve
- Aktiv deltakelse i grupper og ved presentasjonene av gruppearbeidene gjennom loggføring.
- Fremmøteplikt 80 % av samlingene med presentasjon.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Mappevurdering og individuell skriftlig eksamen

Deleksamen 1: *Mappevurdering* (teller 50 %). I mappen inngår 4 rapporter som gruppearbeider eller individuelle arbeider ("Enkeltpersonsforetak").

Deleksamen 2: *Individuell tretimers skriftlig slutteksamen* (teller 50 %). Hjelpemidler: Mappen og kalkulator.

Karakterskala: A - F.

Det settes en karakter for hver deleksamen som omregnes til en samlet karakter. Hver deleksamen må være bestått for å få bestått karakter i emnet.

Klage på karaktersetting på felles eksamensbesvarelse (gruppeeksamen) må undertegnes av samtlige i gruppen. Resultatet av klagesensuren gjelder for samtlige i gruppen.

Ved nyeksamen trenger studenten kun å ta den deleksamen som ikke er bestått, på nytt. Ved ny mappevurdering må imidlertid ordinær undervisning i påfølgende studieår følges.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Midtsemesterevaluering
- Sluttevaluering

Resultatene behandles av:

- Lærerguppen
- Avdelingens Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering

Litteratur

Litteraturlisten ble sist oppdatert den 30.01.2012. Med forbehold om endringer fram til semesterstart.

Hoff, Kjell Gunnar (2009). Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse, Universitetsforlaget 6. utgave. 432 s.

Hoff, K.G & Jan Erik Hoff (2009). Arbeidsbok til Grunnleggende bedriftsøkonomisk, Universitetsforlaget, 6. utgave. 320 s.

Alternativt:

Sending, Aage (2006). Innføring i bedriftsøkonomi. Fagbokforlaget, 4. utgave 2006. 612 s.

Sending, Aage (2006). Arbeidshefte til Innføring i bedriftsøkonomi. Fagbokforlaget, 4. utgave. 310 s.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:53:14

IRI14512 Prosjektledelse 1 (Høst 2012–Vår 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Stuedsted: Fredrikstad

Emneansvarlig: Sissel Larsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Undervisningssemester

1. og 2. semester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap:

Studenten

- har innsikt i prosjektteori og sentrale prosjektstyringsprinsipper
- har forståelse for de utfordringer og muligheter prosjektarbeid gir
- kan planlegge og gjennomføre reelle prosjekter

Ferdighet:

Studenten kan

- arbeide i prosjektteam på en systematisk måte etter anerkjente metoder og modeller for problemløsning og prosjektstyring
- grunnleggende prosjektmetodikk og har innovative ferdigheter for eksempel gjennom partnerskap med bedrifter
- kan benytte metoder, modeller og IT-verktøy i gjennomføring av prosjekt
- kan skrive resonnerende tekst om prosjekt

Generell kompetanse:

Studenten kan

- vise forståelse for teamarbeidets betydning for at resultatet i et prosjekt skal bli vellykket
- utøve en god praksis innenfor fagområdet gjennom erfaring fra praksisfeltet

Innhold

Innholdet i emnet er praktisk organisert prosjektarbeid knyttet til bedrifter /tjenester i regionen. Det legges vekt på å trene seg i å arbeide i team på en systematisk måte etter anerkjente metoder og modeller for prosjektledelse.

Gruppene skal analysere prosjektutviklingens forskjellige faser. Arbeidet skal resultere i en prosjektrapport som inneholder prosjektplan. I prosjektet legges det vekt på å innarbeide god dokumentasjonspraksis

Følgende temaer omhandles i emnet:

- Teamarbeid
- Grunnsteinene i et prosjekt
- Prosjektmodeller
- Planlegging
- Prosjektverktøy
- Nedbryting og styring
- Fremdriftsplaner og oppfølging

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen organiseres i blokker. Undervisningen veksler mellom lærerledet undervisning, individuelt arbeid, gruppearbeid og selvstudier. Studentmedvirkning er vesentlig i forhold til innholdskomponenter, semesterplan og vurdering. Arbeidet tar utgangspunkt i studentdefinerte problemstillinger innenfor de ulike emner som belyses gjennom teori, praksisnære studier og egne erfaringer.

Prosjektledelse krever aktiv gruppedeltagelse.

Veiledning og selvstudium er sentralt i faget.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Prosjektplanlegging knyttet til case som studentteamet arbeider med i emnet innovasjonsteknikk. Dette arbeidet er praksisrettet og i stor grad samarbeidsorientert med en bedrift/virksomhet innenfor tema innovasjonsanalyse.

Eksamen

Mappevurdering (individuell)

Mappen består av:

1. 3 individuelle innleveringer i prosjektplanlegging
2. Individuell sluttrapport i prosjektplanlegging

Det gis en samlet karakter for mappen. Det benyttes karakterskala A-F.

Evaluering av emnet

I henhold til avdelingens prosedyre Studentevaluering av emner og undervisning (EVA 3 a og b)

Litteratur

H. Westhagen (2010): Prosjektarbeid - utvikling og endringskompetanse H. Westhagen (2010): Prosjektarbeid - utvikling og endringskompetanse

Jessen, Svein Arne. (2008). Prosjektledelse trinn for trinn: en håndbok i ledelse av små og mellomstore prosjekter (SMPer). 2. utg. Universitetsforlaget

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:39:46

IRI13511 Grunnleggende matematikk og statistikk (Vår 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Studiested: Fredrikstad

Emneansvarlig: Øystein Holje

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er obligatorisk og inngår i bachelorstudiet i innovasjon og prosjektledelse.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper

Etter å ha gjennomført emnet har studentene tilstrekkelig gode kunnskaper til å kunne kommunisere godt med andre fagpersoner i et teknisk-naturvitenskapelig miljø.

Ferdigheter

Etter å ha gjennomført emnet har studentene gode ferdigheter i presentasjon av data, sannsynlighetsregning og bruk av statistiske metoder for analyse. De har også opparbeidet seg ferdigheter til å utføre beregninger innenfor emnets temaer.

Generell kompetanse

Etter å ha gjennomført emnet har studentene god kompetanse i grunnleggende matematiske og statistiske beregninger og analyser.

Innhold

Følgende temaer vil bli belyst:

- mengdelære, likninger og ulikheter
- funksjonsbegrepet
- polynomfunksjoner, rasjonale funksjoner, eksponentialfunksjoner og logaritmefunksjoner
- grenseverdier og kontinuitet
- den deriverte og derivasjonsregler
- regneregler for ubestemt/bestemt integral
- anvendelser av bestemt integral
- beskrivende statistikk
- sannsynlighetsregning
- kombinatorikk
- forventning og varians
- diskrete og kontinuerlige sannsynlighetsfordelinger
- estimering og hypotesetesting
- lineær regresjon

Undervisnings- og læringsformer

Emnet undervises ved hjelp av forelesninger og bruk av øvingstimer.

Informasjon gis i Fronter.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- **Tre to-timers tester**

Alle testene må være godkjente før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

4 timers individuell skriftlig skoleeksamen

Tillatte hjelpemidler: Godkjent formelsamlinger samt kalkulator av enhver type.

Det benyttes bokstavkarakterer A til F, hvor A er beste og E er den dårligste beståtte karakter. F er ikke bestått.

Evaluering av emnet

I henhold til avdelingens prosedyre Studentevaluering av emner og undervisning (EVA 3 a og b).

Litteratur

Øystein Holje : Grunnleggende matematikk og statistikk , Læringsforlaget 2012

Tor Andersen: Aktiv Formelsamling i matematikk, Fagbokforlaget 2009, ISBN 978-82-450-0875-3

eller

Gyldendals formelsamling i matematikk - 1P, 1T, 2P, 2T, S1, R1, S2, R2, X

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:40:16

IRF23012 Studentbedrift (Høst 2013–Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Fakultet for informasjonsteknologi, ingeniørfag og økonomi

Stuedsted: Fredrikstad

Emneansvarlig: Sissel Larsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er obligatorisk i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Ingen

Undervisningssemester

3. og 4. semester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap:

Studenten

- har teoretisk kunnskap og forståelse for utøvelse av entreprenørskap som aktiv deltager i en moderne organisasjon
- har god innsikt i entreprenørskap og entreprenøriell ledelse ut fra et strategisk perspektiv
- kan gjennom egen studentbedrift planlegge, etablere, drive og avvikle en mindre bedrift

Ferdighet:

Studenten

- benytter et sett metoder, teknikker, IT-verktøy og modeller for å gjennomføre oppstart og avvikling av en bedrift
- kan, gjennom erfaring fra arbeidet med egen studentbedrift, forstå sentrale problemstillinger og utfordringer knyttet til en mindre bedrifts hverdag
- kan løse innovasjons- og utviklingsoppgaver på en systematisk og effektiv måte

Generell kompetanse:

Studenten

- har forståelse for etiske forpliktelser knyttet til drift av egen virksomhet - både ovenfor ansatte og samfunnet

Innhold

Studentene skal utvikle en egen forretningsplan, gjennomføre denne og rapportere sine resultater i en sluttrapport. Sluttrapport utgjør også den formelle aviklingen av studentbedriften.

Følgende tema vil bli berørt:

- Valg av forretningsidé
- Registrering av studentbedrift
- Organisering av gruppen/bedriften
- Prosjektarbeid som arbeidsform
- Forretningsplanbygging med følgende hovedtemaer:
Ide, marked, budsjettering, organisering og finansiering
- Organisasjon/ledelse
- Evaluering og sluttrapport
- Kontakt med leverandører (innkjøp) og kunder (salg)
- Etablering av samarbeid med mentor (fra næringslivet)
- Konkurransen /Messedeltakelse

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen organiseres i blokker.

Emnet er et prosjektfag som krever aktiv gruppedeltagelse og oppfølging. Prosessen er krevende, og veiledning og selvstudium er sentralt i faget.

Faget følger de retningslinjer som er satt av Ungt Entreprenørskap i forhold til etablering, drift og avvikling av Studentbedrift.

Fokus på informasjonssøk og litteratur er sentralt, både på campus og via internett.

Stor grad av egenaktivitet kreves, både i arbeidet internt i høgskolens og i praksis- /yrkesfeltet via mentorordninger med næringslivet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- To innleveringsoppgaver
- Loggføring av arbeidsinnsats

- Deltagelse i Østfoldmesterskap for studentbedrift. En gruppe går videre til Norgesmesterskapet for studentbedrift

Nærmere definerte arbeidskrav fastsettes i emnets undervisningsplan.

Arbeidskrav må være godkjent før studentene kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Mappevurdering (gruppe):

I mappevurderingen inngår et prosjektarbeid bestående av

- beskrivelse av prosjektprosessen
- forretningsplan
- prosjektresultatet
- sluttrapport

Initiativ og pågangsmot vil bli vektlagt. Karakteren til deltagere innenfor gruppen kan variere basert på loggføring av arbeidsinnsats. Ved kontinuasjon må alle komponenter i mappen tas på nytt.

Det gis bokstavkarakter A til F, der F er ikke bestått. Det gis individuelle karakterer.

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.

Skriftlig sluttevaluering av emnet.

Litteratur

Litteratur: Kubr, Thomas, Daniel Ilar og Heinz Marchesi (2000). Fra idé til ny virksomhet - en håndbok for nye vekstselskaper. Oslo: McKinsey & Co. 255 s.

Olav R. Spilling (red) (2008). Nyskaping Norge. Bergen: Fagbokforlaget. 279 s.

Philip A. Wickham (2004). Strategic Entrepreneurship, 3rd ed. Harlow: FT/Prentice Hall. 619 S.

Nettbasert materiale fra Ungt Entreprenørskap - www.ue.no og kompendier/artikler/henvisninger.

IRI21012 Systemtenkning og innovasjon (Høst 2013–Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Studiested: Fredrikstad

Emneansvarlig: Synnøve Rubach

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap:

Studenten har

- kunnskap om systemtenking anvendt i teori og praksis
- grunnleggende kunnskaper om systemtenkning knyttet til bedrifter, verdikjeder, nettverk og innovasjonssystemer
- forståelse for kritiske elementer, hovedproblemer og utfordringer ved initiering og gjennomføring av innovasjonsprosjekter i bedrifter og nettverk
- forståelse for systemparadokser i samfunnet på ulike nivå

Ferdighet:
Studenten

- anvender systemteori for å gjennomføre og evaluere systemprosjekter i en bedrift og i samfunnet for øvrig

Generell kompetanse:
Studenten viser

- viktigheten av å tenke helhetlig og opparbeide ulike perspektiver på systemtenking i næringslivet og samfunnet for øvrig
- at systemtenkning er et nyttig verktøy i forhold til andre fag, for eksempel studentbedrift

Innhold

- Perspektiver på hva systemtenkning er, illustrert med eksempler fra samfunnslivet
- Teori med bruk av caseprosjekter (systemkonsepter, lukkede og åpne systemer, systemdynamikk, sosiotekniske systemer, verdikjeder, livsløpstankegang, innovasjonssystemer (nettverk, klynger, triple helix))
- Metodisk beskrivelse av prosjektgjennomføring med basis i et utvalg av virkelige systemprosjekter
- Systemparadokser

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger i seminarer, gjesteforelesninger og casestudier. Studentene involveres aktivt gjennom oppgaveløsning og gjennomføring av selvstendig prosjekt/case. Case gjennomføres som problembasert læring med høy grad av selvstendig arbeid, veiledes gruppevis og i fellessamlinger. Oppgaven går ut på å løse et konkret og tverrfaglig problem i samarbeid med næringslivet/andre aktører. Arbeidet organiseres som et prosjekt.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Deltakelse i minimum 80 % av løpende seminarer

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Mappevurdering og muntlig eksamen (individuell eksamen)

Mappe med et nærmere bestemt utvalg av bearbejdede individuelle innleveringsoppgaver - leveres til fastsatt frist.

Individuell muntlig eksamen, som består av presentasjon (ca. 10 min.) av et utvalg av mappeinnholdet (faglærer bestemmer utvalget), etterfulgt av spørsmål fra sensor (ca. 10 minutter).

Mappens innhold vurderes med karakterskala A-F der A er beste karakter og F er "ikke bestått". Muntlig eksamen kan justere den skriftlige karakteren. Det gis til slutt én samlet karakter for det fastsatte mappeinnholdet og muntlig eksamen.

Ved nyeksamen eller utsatt eksamen må alle deler levers på nytt i samråd med faglærer.

Klageadgang: vurdering av skriftlig arbeid kan påklages. Ved eventuelt endring av karakter på mappens innhold, må studenten avlegge ny muntlig eksamen.

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.
Skriftlig sluttevaluering av emnet.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 09.08.2012.

Bok:

Meadows, Donella H. (2009): *Thinking in Systems*. ISBN: 978-1-84407-726-7

Artikkelbasert - artiklene gis ut underveis i studieåret. Annen relevant litteratur kan bli oppgitt og delt ut i løpet av studieåret:

- von Bertalanffy, L. (1969) **General System Theory: Foundations, Development, Applications**. Chapter 2. The meaning of General System Theory. George Braziller, New York
- Katz, D. and Kahn, R.L. (1969) Common Characteristics of Open Systems. In Emery, F.E. (ed.) **Systems thinking**. Penguin Books, Middlesex. (First published as Katz, D. and Kahn, R.L. (1966) *The Social Psychology of Organizations*, chapter 2, Wiley, pp. 14-29.)
- Emery, F.E. and Trist, E.L. (1969) The Causal texture of Organizational Environments. In Emery, F.E. (ed.) **Systems thinking**. Penguin Books, Middlesex. (First published as Emery, F.E. and Trist, E.L. (1965) *The Causal texture of Organizational Environments*, Human Relations, vol.18, pp.21-32)
- Flood, R. (1996) Total Systems Intervention. In Flood, R.L. and Romm, N.A. (eds) **Critical Systems Thinking: Current Research and Practice**. Plenum Press, New York and London.
- Herbst, P.G. (1976) Non-hierarchical organizations. In Emery, F.E. (ed. 1981) **Systems thinking: Volume two**. Penguin Books, Middlesex. (First published as Herbst, P.G. (1976) *Alternatives to Hierarchies*, Leiden, Martinus Nijhof, pp.29-40).
- Senge, Peter M (1990). **The Fifth Discipline**. Chapter 3, "Prisoners of the System or Prisoners of Our Own Thinking?" pages 27-54.
- Trist, E. (1981) **The evolution of socio-technical systems: a conceptual framework and an action research program**. Occasional paper No.2, Toronto, Ontario Quality of Working Life Centre
- Innovasjonsmeldingen, St.meld. nr. 7, **Et nyskapende og bærekraftig Norge**
- Edquist, C. (2005). Systems of innovation. perspectives and challenges. In J. Fagerberg, D. C. Mowery & R. R. Nelson (Eds.), **The oxford handbook of innovation** (pp. 181-208). Oxford: Oxford University Press.
- Cooke, P., Uranga, M. G. & Extbarria, G. (1997). **Regional innovation systems: Institutional and organisational dimensions**. *Research Policy*, 26, 475-491.

IRI15513 Bærekraftig innovasjon (Høst 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Stuedsted: Fredrikstad

Emneansvarlig: Gunnar Andersson

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for Bachelor i Innovasjon og prosjektledelse.

Undervisningssemester

1. semester (høst)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper:

Studenten har

- kunnskap om bærekraftig innovasjon som en systematisk og integrert prosess

Ferdigheter:

Studenten kan

- delta i en innovasjonsprosess som aktiv del av et nettverk for å skape verdier

Generell kompetanse:

Studenten

- forstår bærekraftig innovasjon som en praktisk aktivitet med en klar faglig begrunnelse

Innhold

Utviklingen av bærekraftig innovasjon er blitt et sentralt tema for bedrifters og nasjoners konkurransekraft. Med bærekraftig innovasjon forstås innovasjon som bidrar til bedre ressurseffektivitet, bedre miljø og sosial inkludering.

For mange bedrifter innebærer dette en ny måte å tenke på; fra tidligere å ha fokus på å optimalisere produkt/tjenesteegenskaper og kostnader til nå også å ta hensyn til faktorer som miljø og ressurskrav.

Første del retter fokus på de miljømessige tema som må belyses i utformingen av prosesser og produkter. Denne delen av emnet gir en innføring i miljøspørsmål, risikovurdering og risikostyring, forskrifter, roller og ansvar. Man identifiserer hvilke typer avfall, utslipp, råstoffbruk, og energibruk som vil bli benyttet for å bestemme den miljømessige ytelsen til prosesser og produkter.

Andre del retter fokus på hvordan man kan utvikle og designe prosesser med forbedret miljømessig signatur. Denne delen beskriver verktøy for å vurdere den miljømessige profilen til prosesser og verktøy som kan brukes til å forbedre miljøinnsatsen. Disse verktøyene omfatter utslippestimeringsmetoder og forurensningsforebyggende strategier, total kost, og grønn prosessdesign.

Tredje del retter fokus på hva som skjer med et produkt eller avfall når det forlater fabrikanleggets grenser. Hvordan påvirker det forbrukerne, naturen og lokalsamfunnet? Her beskrives verktøy for å forbedre produktkvaliteten.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen baserer seg på høy grad av involvering fra studentenes side, og vil vekle mellom introduksjonsforelesning, bedrifts-/virksomhetsbesøk og seminar.

Deltakelse i prosjekt som prøver ut aktuelle metoder og verktøy står sentralt.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Deltagelse i prosjektarbeid
- Innlevering av en individuell skriftlig prosjektrapport, på maksimalt 5 sider, som redegjør for metoder og verktøy for bærekraftig innovasjon

Nærmere definerte arbeidskrav fastsettes i emnets undervisningsplan.

Arbeidskrav må være godkjent før studentene kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen

Ca. 15 min. presentasjon av prosjektrapporten, etterfulgt av ca. 10 min. spørsmål fra sensor.

Det gis bokstavkarakter A til F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.
Skriftlig sluttevaluering av emnet.

Litteratur

Baumann, H., & Tillman, A. -M. (2004). *The hitch hiker's guide to LCA: an orientation in life cycle assessment methodology and application*. Lund: Studentlitteratur.

Allen, D. T., & Shonnard, D. R. (2002). *Green engineering: environmentally conscious design of chemical processes*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall PTR.

Norge Nærings- og handelsdepartementet. (2008). *Et nyskapende og bærekraftig Norge* (Vol. nr. 7 (2008-2009)). Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.

Støttelitteratur:

Kompendier knyttet til verktøy og metoder

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:40:07

IRI24513 Prosjektutvikling (Høst 2013–Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Studiested: Fredrikstad

Emneansvarlig: Bjørn Gitle Hauge

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Anbefalt kunnskaper fra emnet Prosjektledelse 1.

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap:

Studenten har

- kunnskap om prosjektutvikling og fundamental forståelse for de prosesser som går forut for prosjektetablering

Ferdighet:
Studenten

- kan utvikle et prosjekt og vise nødvendige entreprenørielle ferdigheter for å kunne gjennomføre og lede prosessen

Generell kompetanse:
Studenten

- viser entreprenørielle holdninger som setter henne/han i stand til å gripe unike muligheter, og vinne tillit og support for aktivitetsutvikling, finansiering og gjennomføring av prosjektet

Innhold

- Entreprenørielle ferdigheter
- Drivkraft - fra frykt til skaperglede
- Adaptive prosjektformer
- Forankring og politiske prosesser
- Finansiering
- Aktivitetsutvikling og bemanning
- Prosjektutvikling av konkret prosjekt
- Innovasjonsledelse

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen baserer seg på en stor grad av studentaktivitet, og vil veksle mellom introduksjonforelesninger, gruppearbeid og seminar.

Øvings- og eksamensarbeidet består av prosjektutvikling for eksterne partnere og vil bestå av utvikling av prosjektplan og søknadsdokumenter til aktuell bidragsytere som Norges forskningsråd, Innovasjon Norge, Interreg etc.

Studenten vil bli tildelt prosjektutviklingsoppdrag for eksterne samarbeidspartnere, og deltagelse utenfor skolen er påkrevet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Rapport fra prosjektutvikling og seminarer
- Oppmøte og deltagelse i eksternt oppdrag

Nærmere definerte arbeidskrav fastsettes i emnets undervisningsplan.

Arbeidskrav må være godkjent før studentene kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen

Individuell muntlig høring, ca. 30 minutter, med presentasjon av prosjektutviklingsrapporten.

Det benyttes karakterskala A-F der A er beste karakter og F er "ikke bestått".

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.
Skriftlig sluttevaluering av emnet.

Litteratur

Harald Westerhagen (2010), Prosjektarbeid, utvikling og endringskompetanse, Gyldendal forlag.

Skattum & Hatting (2005), Veien til prosjektsuksess, Norsk forening for prosjektledelse.

Barringer & Ireland (2006), Entrepreneurship -successfully launching new ventures. Pearson/Prentice Hall

IRI23013 Organisasjonsutvikling (Høst 2013–Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Stuedsted: Fredrikstad

Emneansvarlig: Gunnar Andersson

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Ingen

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap:

Studenten

- har kunnskap om organisasjonsutvikling som tilrettelagte og ledede læringsprosesser i organisasjoner

Ferdighet:
Studenten

- kan gjennomføre organisasjonsanalyse og planlegging av utviklingsarbeid i en bedrift

Generell kompetanse:
Studenten

- forstår organisasjonsutvikling som en praktisk aktivitet med en klar faglig begrunnelse

Innhold

Emnet fokuserer på organisasjonsutvikling som tilrettelagte og ledete læringsprosesser i organisasjoner.

Første del retter fokus mot modellering av OU-prosesser, medvirkning, læring, og samspillet mellom organisasjonen og eksterne aktører.

Andre del utvikler innsikt i praktiske arbeidsformer som ofte benyttes i medvirkningsbaserte endringsprosesser.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen baserer seg på en stor grad av studentaktivitet, og vil veksle mellom introduksjonsforelesninger, gruppearbeid og seminar.

Øvingsarbeidet består av organisasjonsanalyse og planlegging av utviklingsarbeid.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Rapport fra organisasjonsanalyse og planlegging av utviklingsarbeid

Eksamen

Mappeeksamen og individuell muntlig høring:

Deleksamen 1 høst (50%): **Mappe** med 4 innleveringer.

Det benyttes karakterregel Bestått / Ikke bestått.

Ved nyeksamen eller utsatt eksamen må alle deler leveres på nytt. Dette i samråd med faglærer.

Deleksamen 2 vår (50%): **Individuell muntlig eksamen** med presentasjon (ca. 15. minutter) av analyserapporten, etterfulgt av spørsmål fra sensor (ca. 10 minutter)

Det gis bokstavkarakter A til F, hvor A er beste karakter og F er "ikke bestått".

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.

Skriftlig sluttevaluering av emnet.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert våren 2012. Det tas forbehold om endringer før studiestart.

Litteratur:

Argyris, C., & Schon, D. A. (1996). *Organizational learning II?: theory, method and practice*. Reading, Mass?; Wokingham: Addison-Wesley.

Bolman, L. G., Deal, T. E., & Thorbjørnsen, K. M. (2009). *Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse: strukturer, sosiale relasjoner, politikk og symboler*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Levin & Klev. (2002). *Forandring som praksis*. Oslo: Fagbokforlaget.

Kompendier og artikler tilkommer.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:40:08

IRI22511 Helhetlig og integrert risikoledelse (Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Stuedsted: Fredrikstad

Emneansvarlig: Gunnar Andersson

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for Bachelor i innovasjon og prosjektledelse

Undervisningssemester

Kull 2012 gjennomfører emnet i 4. semester (vår).

Kull 2013 gjennomfører emnet i 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap:

Studenten

- forstår begreper, prinsipper og teknikker i Enterprise Risk Management
- forstår at risikoer har både muligheter og trusler som må sees i sammenheng
- kan iverksette et ERM-rammeverk som grunnlag for en ERM-prosess

Ferdigheter:

Studenten

- behersker kjerneprosesser i risikoledelse
- kjenner fallgruvene og de kritiske suksessfaktorene
- kjenner de strategiske risikofaktorene og mulighetene for overvåking av omverden

Generell kompetanse:

Studenten

- vurderer etiske perspektiv i arbeide med risikoledelse
- vurderer utfordringer og barrierer ved iverksettelse et ERM-rammeverk som grunnlag for en ERM-prosess

Innhold

- Hva er positiv / negativ risiko?
- Standarder innen Risk Management
- Hva er Enterprise Risk Management (ERM)?
- ERM-system/-rammeverk.
- Bedriftsinternt miljø og ERM
- Konteksten for ERM
- ERM-kjerneprosessen.
- Håndtering og overvåking av positiv / negativ risiko
- Systemevaluering og gjennomgang
- Kommunikasjon og konsultasjon
- Jobbfunksjoner og ansvarsforhold
- Etisk perspektiv
- Fallgruver og suksessfaktorer
- Strategisk Risk Management (Business Intelligence).

Undervisnings- og læringsformer

Det benyttes forelesninger, gruppearbeid og selvstudium. I siste del av emnet gjennomføres prosjektarbeid. Emnet krever aktiv deltakelse i øvinger og gruppearbeider.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Øvelser
- Prosjektarbeid med dokumentert deltagelse

Nærmere definerte arbeidskrav fastsettes i emnets undervisningsplan.

Arbeidskrav må være godkjent før studentene kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Mappevurdering basert på:

En individuell intern prøve over 3 timer (teller ca. 60%)
En prosjektrapport (gruppe) / presentasjon (teller ca. 40%)

Det gis bokstavkarakter A til F, hvor A er beste karakter og F er "ikke bestått". Det gis individuelle karakterer.

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.
Skriftlig sluttevaluering av emnet.

Litteratur

Vig og Hallaråker, Praktisk Enterprise Risk Management, bok 1 og 2

Utdelte notater og oppgitt støttelitteratur.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:40:36

IRI30013 Innføring i markedsføring (Høst 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Emneansvarlig: Hong Wu

Undervisningsspråk: Se pkt. Organisering og læringsformer

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse

Undervisningssemester

5. semester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Modul 1: Generell markedsføring

Kunnskap:

Studenten

- har kunnskap om hvilken betydning markedsorientering har for produktutvikling
- forstår industrielt markedsføringsarbeid, med vekt på forbrukers og næringslivets reelle markedsforhold

Ferdighet:

Studenten

- anvender aktuelle metoder i markedsføringsarbeid

Generell kompetanse:

Studenten

- forstår forholdet mellom forbruker, marked og næringsliv

Modul 2: Internasjonal markedsføring

Kunnskap:

Studenten

- har kunnskap om markedsføringsarbeid med internasjonalt relevant perspektiv
- kombinerer kritisk og analytisk arbeid i aktuelle prosjektarbeid

Ferdigheter:

Studenten

- anvender aktuelle markedsføringsmetoder

Generell kompetanse:

Studenten

- forstår betydningen av teamarbeid
- gjennomfører prosjekt med utgangspunkt i case, selvalgt eller tildelt

Innhold

Modul 1:

- Markedsføringen og dens omgivelser
- Det europeiske markedet og markedsføring
- Kunder og deres kjøpsadferd
- B2B Kjøpsadferd
- Markedets segmenter
- Markedets informasjon og undersøkelser
- Produktstruktur
- Produkt og dets markedsføring
- Strategisk markedsføring
- Markedsplanlegging, ledelse og oppfølging

Modul 2:

- Produktutvikling og markedstilpassing
- Internasjonal markedsføring

Undervisnings- og læringsformer

Prosjektarbeid i gruppe med oppgaver knyttet til case, hentet fra næringslivet eller definert av studenten selv. Oppgaven godkjennes av faglærer. Det legges stor vekt på teamarbeid og analytisk evne.

I modul 2 vil det bli gjennomført en intensiv undervisningsblokk i samarbeid med en utenlandsk institusjon og / eller med norsk industri med internasjonal virksomhet.

Dersom studenter eller lærere fra internasjonale samarbeidspartnere deltar i undervisningen vil den bli gjennomført på engelsk.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Modul 1:

- obligatoriske øvingsoppgaver / delprosjektrapporter

Modul 2:

- en temabasert arbeidsrapport

Alle innleveringer kan kreves på engelsk.

Nærmere definerte arbeidskrav fastsettes i emnets undervisningsplan.
Arbeidskrav må være godkjent før studentene kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Hjemmeeksamen og muntlig høring

Hjemmeeksamen: Casebasert gruppeoppgave med 3 dagers varighet som vurderes til bestått før muntlig høring.

Muntlig høring: Gruppen presenterer oppgaven - ca. 20. min. Sensor kan stille spørsmål til gruppen som helhet og individuelt - ca. 10 min.

Individuell karaktersetting etter karakterregel A til F.

Eksamen kan foregå utenom ordinær eksamensperiode.

Ved ny/utsatt eksamen kan gruppeoppgaven omarbeides etter innspill fra sensor. Ved forbedring av karakter må ny gruppeoppgave innleveres.

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.
Skriftlig sluttevaluering av emnet.

Litteratur

Litteratur/Pensum:

MIT Open courseware, selected MIT courses in 'Marketing Management'

<http://ocw.mit.edu/courses/sloan-school-of-management/15-812-marketing-management-fall-2002/>

<http://ocw.mit.edu/courses/sloan-school-of-management/15-810-marketing-management-fall-2004/>

<http://ocw.mit.edu/courses/sloan-school-of-management/15-810-marketing-management-fall-2010/>

<http://ocw.mit.edu/courses/sloan-school-of-management/>

Supplement:

Principles of Marketing by Brassington & Pettitt

http://wps.pearsoned.co.uk/ema_uk_he_brassingto_prinmark_3/

Utdelt forelesningsnotater fra internasjonale gjesteforelesere og bedriftsforelesningene

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:40:30

IRM35512 Produktutvikling 2 (Høst 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Studiested: Fredrikstad

Emneansvarlig: Hong Wu

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Fullført emnet *Produktutvikling* eller tilsvarende

Undervisningssemester

5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om konseptutvikling som en sentral og integrert del av produkt- og tjenesteutviklingsprosessen

- har kunnskap om et utvalg av verktøy og metoder for utvikling av produkt- og tjenestekonsepser
- kjenner ulike måter å bruke modeller som kreativt og effektivt verktøy i konseptutviklingsprosessen
- kjenner betydningen og effekten av å framstille produkter og tjenester 3-dimensjonalt, f.eks. modellbygging 3-dimensjonalt/visualisering

Ferdigheter

Studenten

- kan utvikle modeller som verktøy til å beskrive, utforske og kommunisere/visualisere produkt- og tjenestekonsepser

Generell kompetanse

Studenten

- gjennomfører konseptutvikling som en praktisk aktivitet med en klar faglig begrunnelse

Innhold

Det legges vekt på å utvikle faglig fordypning gjennom praktisk anvendelse, ved integrering av produktutvikling.

Aktuelle tema i undervisningen:

- Produkt- og tjenesteutvikling med vekt på konseptutvikling
- Konseptgenerering
- Idéskisser
- Enkel modellbygging

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen baserer seg på høy grad av involvering fra studentenes side og vil veksle mellom introduksjonsforelesninger, gruppearbeid og seminar i tillegg til arbeid på verksted.

Studentene skal arbeide med utvalgte (selvalgte eller tildelte) case i de aktuelle temaene. Det skal utvikles en modell som beskriver, utforsker og kommuniserer et produkt- eller tjenestekonsept.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Det stilles krav om minimum en individuell innleveringsoppgave, som må være godkjent senest 3 uker før eksamen.

Det stilles også krav om minimum 80% fremmøte på undervisningsaktivitetene.

Nærmere definisjon av arbeidskravene fastsettes i emnets undervisningsplan.

Eksamen

Individuell mappe og muntlig eksamen.

Eksamen består av følgende komponenter:

- **Mappen** består av delrapporter fra arbeidsspross/resultater underveis og innlevering av endelig konsept/produktmodell.

- **Muntlig eksamen** består av en presentasjon av konsept og modell. Presentasjonen er på ca. 15 minutter fulgt av ca. 10 minutter med spørsmål fra sensor.

Mappevurdering må være bestått før kandidaten kan framstille seg til muntlig eksamen. Både mappen og muntlig eksamen må være bestått for å få karakter i emnet. Det benyttes karakterskala A-F der A er beste karakter og F er "ikke bestått". Individuell muntlig eksamen kan justere karakter på mappen med inntil to karakterer.

Det gis til slutt en samlet karakter for mappen og muntlig eksamen.

Dersom kandidaten ønsker å forbedre karakteren kan ny eksamen tas ved neste ordinære eksamen. Denne eksamen omfatter både mappe og muntlig eksamen. Studenten kan da levere *omarbeidet* mappe og gå opp til ny muntlig eksamen.

Klageadgang: ved klage på sensur skal mappen vurderes på nytt. Ved eventuell endring av karakter, skal det arrangeres ny muntlig eksamen.

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.

Skriftlig *sluttevaluering* av emnet.

Litteratur

- Håvard Bjor. (2011). *Fra idé til vekst*. Printed: [Oslo]: H. Bjor. ISBN: 978-82-998615-0-2, h. Pages: 236 s. : ill.
- Ulrich, K. (2012). *Product design and development* (5th ed.). Boston: McGraw-Hill/Irwin
- Pedersen, A.-J. (2012). *Opplevelsesøkonomi: kunsten å designe opplevelser*. Cappelen Damm
- Teigen, H., & Mehmetoglu, M. (c2009). *Innovasjon, opplevelser og reiseliv*. Bergen: Fagbokforl.
- Evt. annen litteratur oppgis ved kursstart.

IRE31013 Prosjekt - velferdsteknologi (Høst 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Stuedsted: Fredrikstad

Emneansvarlig: Gunnar Andersson

Undervisningsspråk: Se pkt. Organisering og læringsformer

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for Bachelor i innovasjon og prosjektledelse.

Valgemne for Bachelor i ingeniørfag - alle studieprogram.

Undervisningssemester

5. semester (høst)

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper:

Studenten har

- kunnskap om produktutvikling i helse- og omsorgssektoren som en systematisk og integrert prosess

Ferdigheter:

Studenten kan

- delta i en produktutviklingsprosess frem til ferdige konsept og prototyper, knyttet til behov i helse- og omsorgssektoren

Generell kompetanse:

Studenten

- forstår produktutvikling som en praktisk aktivitet med en klar faglig begrunnelse

Innhold

Utvikling av omsorgs- og velferdsteknologi forventes å være et viktig grep for å møte de kommende samfunnsutfordringene med en aldrende befolkning, endret sykdomsbilde og knapphet på helse- og omsorgspersonell.

Viktigheten understrekes av den pågående Samhandlingsreformen som vil kreve nye produkter og løsninger for å nå målet om bedre samhandling i helse- og omsorgssektoren.

Del 1: Helse- og omsorgssektoren

Retter fokus på sektoren og de spesielle krav og behov som stilles til nye produkter og løsninger. Det legges spesiell vekt på en systemisk tilnærming til sektoren og samspillet mellom de ulike aktørene i deler av denne sektoren.

- Samhandlingsreformen og ny teknologi
- Velferdsteknologi i boliger (tenkningen om ett år lengre hjemme)
- Forskningsprosjekter og satsingsområder i regionen

Del 2: Prosjekt for utvikling av produkt, prosess eller tjeneste innenfor omsorgsteknologi

Gir innsikt i praktiske arbeidsformer og grunnleggende metoder knyttet til utvikling av nye produkter og løsninger basert på behovene i sektoren. Deltakelse i et prosjekt for utvikling av et nytt produkt/prototype knyttet til velferdsteknologi står sentralt.

- Identifisere kundebehov og produktspesifikasjon
- Konseptgenerering, utvelgelse og testing

Undervisnings- og læringsformer

Emnet skal gi erfaring med og kunnskap om prosesser knyttet til produktutvikling med fokus på velferdsteknologi. Studenter med forskjellig spesialisering settes sammen i prosjektgrupper for å bidra i et tverrfaglig / flerfaglig prosjekt.

Undervisningen baserer seg på høy grad av involvering fra studentenes side, og vil vekse mellom innledning fra forelesere, bedrifts- / virksomhetsbesøk og seminar. Dersom studenter fra internasjonale samarbeidspartnere deltar i undervisningen vil den bli gjennomført på engelsk.

Øvingsarbeid vil være et felles prosjekt for utvikling av et nytt produkt for helse- og velferdssektoren.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Del 1: Skriftlig rapport på maksimalt 5 sider

Del 2: Deltagelse i prosjektarbeid. Skriftlig rapport på maksimalt 10 sider

Arbeidskrav kan kreves levert på engelsk.

Arbeidskrav må være godkjent før studentene kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen

Individuell muntlig eksamen med presentasjon (ca. 15 minutter) av prosjektrapporten (Del 2).
Innholdet i rapporten vektlegges etter studentens faglige bakgrunn/studieprogramtilhørighet.

Presentasjonen blir etterfulgt av spørsmål fra sensor (ca. 10 minutter).

Det gis bokstavkarakter A til F, der A er beste karakter og F er ikke bestått.

Evaluering av emnet

Løpende evaluering av undervisningen gjennom semesteret, hvor metode for evaluering avtales mellom faglærer(e) og studenter.

Skriftlig *sluttevaluering* av emnet.

Litteratur

Ulrich, Karl. 2004. Product design and development. 3. utg. Boston: McGraw-Hill/Irwin.

Levin, Morten og Rolfsen, Monica. 2008. Arbeid i team: Læring og utvikling i team. Bergen, Fagbokforlag

Aspnes, E. H., Ausen, D., Høyland, K., Mikalsen, M., Steen-Hansen, A. E., Storesund, K., Schjølberg, I., et al. (2012). Velferdsteknologi i boliger: muligheter og utfordringer. Trondheim: Sintef.

Stortingsmelding 47 (2008-2009): Samhandlingsreformen - Rett behandling - på rett sted - til rett tid.

Norges offentlige utredninger 2011: "Innovasjon i velferd".

Støttelitteratur:

Kompendier knyttet til verktøy og metoder

IRI37513 Bacheloroppgave med vitenskapsteori og metode (Vår 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Avdeling for ingeniørfag

Studiested: Fredrikstad

Emneansvarlig: Sissel Larsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er obligatorisk i Bachelor i innovasjon og prosjektledelse

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått eksamener i minimum 120 studiepoeng (5. semester) i henhold til studieplanen for programmet.

Undervisningssemester

6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper:

Studenten

- har kompetanse og selvtillit til å gjennomføre reelle prosjekter
- har kunnskap om nødvendigheten av innovasjon og kontinuerlig forbedring i forskjellige bedrifter
- kan arbeide i et team på en systematisk måte
- kan håndtere / løse innovasjonsproblemer og prosjektstyring
- kjenner til vitenskapsteori og metode - innhenter og forholder seg kritisk til informasjon, analyserer og refererer

Ferdigheter:

Studenten

- benytter et sett metoder, teknikker, IT-verktøy og modeller for å gjennomføre problemløsning og prosjektstyring
- løser innovasjons- og utviklingsoppgaver på en systematisk og effektiv måte
- når felles mål gjennom teamarbeid

Generell kompetanse:

Studenten

- forstår nødvendigheten av innovasjon for å oppnå effektiv verdiskaping
- har forståelse for interessentenes medvirkning i prosjekt hvor utviklingsprosessen for å oppnå bærekraftige resultater skal være i fokus
- viser hvordan vitenskapelige, etiske og samfunnsmessige vurderinger ligger til grunn for innovasjon

Innhold

Bacheloroppgaven skal ha et innhold i samsvar med studieplanen for programmet, og bør være i tråd med HiØs og avdelingens satsingsområder og FoU-virksomhet.

Prosjektledelsesdelen omfatter prosjektmodeller, -definering, -faser, -planlegging, -nedbryting og -styring. Nettverksplanlegging, fremdriftsplanlegging og oppfølging.

Økonomiske forhold knyttet til prosjektet skal være avklart før prosjektstart, herunder også vurdering av mulig ekstern finansiering og rettigheter knyttet til sluttproduktet.

Før igangsetting må bacheloroppgaven (prosjektet) og samarbeidsbedriften være godkjent av programansvarlig.

Oppgaven skal løse et konkret, reelt og tverrfaglig problem, helst i samarbeid med lokalt eller internasjonalt næringsliv eller institusjoner. Arbeidet organiseres som et prosjekt med oppdragsgiver, styringsgruppe, prosjektleder og arbeidsgruppe. Gruppene arbeider selvstendig under veiledning. Det forventes at studenten arbeider med både tilstrekkelig prosjektomfang (tilsvarende 30 ECTS i arbeidsmengde) og tidshorisonnt fra 1. januar til ca. 5. juni.

Prosjektrapporten skrives i henhold til avdelingens retningslinjer.

Undervisnings- og læringsformer

Bacheloroppgaven gjennomføres som problembasert læring med høy grad av selvstendig arbeid, veiledes gruppevis og i fellessamlinger.

Studenten arbeider med en prosjektoppgave der en samarbeidsbedrift er oppdragsgiver. Prosjektperioden avsluttes med en EXPO-utstilling hvor prosjektresultatet presenteres for sensorer og publikum.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Forprosjekt/midtveisrapport må leveres etter nærmere retningslinjer og frister

- Møter med veileder/oppdragsgiver må gjennomføres.

Arbeidskravene må være godkjent for å fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Bacheloroppgave

I bacheloroppgaven inngår følgende eksamenskomponenter:

a) Bachelorprosjektrapport (teller 35 %)

Konsulentrapport/prosjektrapport som bygger på forprosjektrapport og midtveisrapport. Rapporten skal leveres i tre trykte eksemplarer og i tillegg i digital utgave.

b) Faglig resultat (teller 45 %)

Skriftlig beskrivelse, eventuelt modeller eller annet avhengig av det enkelte prosjekt.

c) Prosjektprosessen m/dokumentasjon (teller 10 %)

Omfatter dokumentert arbeidsinnsats og prosjektdokumenter knyttet til prosessen, dvs. planverktøy og innkallinger/referater.

d) EXPO-utstillingen og muntlig presentasjon (teller 10 %)

Oppsatt utstilling og foredrag på ca 15-20 minutter, samt betjening av stand under EXPO. Alle gruppede medlemmer bidrar i utstillingen.

Emnet vurderes med bokstavkarakterer A - F, hvor A er beste karakter og F er ikke bestått. Karakterene kan differensieres mellom prosjektgruppas medlemmer.

Evaluering av emnet

Resultatene etter emneevaluering (EVA3) behandles av lærergruppen og eksterne veiledere fra bedriftene.

Litteratur

Prosjekthåndbok med retningslinjer for prosjektvirksomheten ved Avdeling for ingeniørfag.

Det forventes at studentene selv finner frem relevant litteratur til den problemstillingen som skal løses

Epostadresse til emneansvarlig: sissel.larsen@hiof.no